

απόψεις

Οικειοθελής αποκάλυψη αδήλων εισοδημάτων - φορολογικός έλεγχος λιστών: 1-0

Προσπαθώντας να επιλέξω θέμα για τις πρώτες «Απόψεις» μιας ακόμη χρονιάς που μόλις αρχίζει και βρίσκει το Δ.Φ.Ν. ζωντανό και αποφασισμένο να συνεχίσει την προσπάθειά του, αποφάσισα να ξεκινήσουμε τη χρονιά με απολογιστικά στοιχεία της προηγούμενης.

Από δημοσιευόμενα στοιχεία φαίνεται ότι το στοχευμένο κυνήγι κατά της «φοροδιαφυγής των λιστών», στο οποίο στηρίχθηκε επικοινωνιακά η κυβερνητική πολιτική κατά τα τελευταία χρόνια, δεν απέδωσε ουσιαστικά, τουλάχιστον άμεσα αποτελέσματα¹. Χαρακτηριστική της έλλειψης ουσιαστικών έναντι των εξαγγελθέντων αποτελεσμάτων είναι η περίπτωση της «Λίστας Λαγκάρντ». Όπως έχουμε αναφέρει πολλές φορές, στη «Λίστα Λαγκάρντ» περιλήφθηκαν 2.062 καταχωρίσεις. Ήδη, από το έτος 2012, εκδόθηκε γενική (in rem) εισαγγελική παραγγελία για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης για τις καταχωρίσεις αυτές. Αρχικά, το ΣΔΟΕ επικύρωσε την ταυτοποίηση των καταχωρίσεων και ακολούθως ο κύριος όγκος των ελεγκτικών ενεργειών χρεώθηκε στο ΚΕΦΟΜΕΠ καθώς και στις επιμέρους ΔΟΥ. Στο τέλος του έτους 2017 και ενώ έχει παρέλθει διάστημα πέντε ετών από την έκδοση της εισαγγελικής παραγγελίας και με πρόσφατες αποφάσεις του, το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει οριοθετήσει την έννοια και κυρίως την έκταση της φορολογικής παραγραφής, από τη δεξαμενή των 2062 καταχωρίσεων οι ελληνικές αρχές έκδοσαν εντολές ελέγχου για

¹ Σε απάντηση πρόσφατης ερώτησης του Βουλευτή Χρ. Σταϊκούρα, η υφυπουργός Οικονομικών, Κ. Παπανάτσιου έδωσε στη δημοσιότητα τα κατωτέρω στοιχεία:

Υποθέσεις	Υποθέσεις στις οποίες ξεκίνησε ο έλεγχος	Υποθέσεις στις οποίες ολοκληρώθηκε ο έλεγχος	Βεβαιωθέντα ποσά σε εκατ.	Εισπραχθέντα ποσά σε εκατ.
ΛΙΣΤΑ ΛΑΓΚΑΡΝΤ	518	238	266,2	45,29
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΕΣ ΜΕ ΛΙΣΤΑ ΛΑΓΚΑΡΝΤ	13	9	8,52	
ΛΙΣΤΑ ΜΠΟΡΓΙΑΝΣ	226	24	13,83	0,445
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΕΣ ΜΕ ΛΙΣΤΑ ΜΠΟΡΓΙΑΝΣ	32	12	4,19	
ΕΜΒΑΣΜΑΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	1.522	680	345,21	44,72
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΕΣ ΜΕ ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	843	351	104,77	
ΚΑΥΣΙΜΑ			13,69	3,11
ΚΑΠΝΙΚΑ			370,84	1,5
ΣΥΝΟΛΟ	3.122	1.314	1,13 δισ.	95,06 εκατ.

μόλις τις 518 φυσικά πρόσωπα, ενώ κατάφεραν να ολοκληρώσουν τον έλεγχο σε μόλις 238 υποθέσεις και να βεβαιώσουν φόρους ύψους 266,2 εκατομμυρίων ευρώ, από τους οποίους έχουν εισπραχθεί κάτι λίγο περισσότερο 45 εκατομμύρια ευρώ.

Τι καταδεικνύει η περίπτωση της «Λίστας Λαγκάρντ»; Καταδεικνύει ότι ο φορολογικός μηχανισμός δεν είχε την αναγκαία ετοιμότητα, ώστε να διαχειρισθεί αποτελεσματικά και σε εύλογο χρονικό διάστημα τους φορολογικούς ελέγχους φυσικών προσώπων μεγάλου πλούτου, τα ονόματα των οποίων είχαν συμπεριληφθεί στις διάφορες λίστες. Καταδεικνύει ακόμη ότι η φορολογική αρχή δεν είχε μέχρι τουλάχιστον πρόσφατα εξειδικευμένη τεχνογνωσία του τρόπου με τον οποίο γινόταν η διαχείριση του πλούτου αυτού στις τράπεζες της αλλοδαπής. Με άλλα λόγια, αποδείχθηκε ότι τουλάχιστον στην αρχή, η φορολογική αρχή δεν είχε τις κατάλληλες γνώσεις ή εργαλεία για να παρακολουθήσει και κατανοήσει εξειδικευμένες τραπεζικές και επενδυτικές πράξεις, ώστε να εντοπίσει με ευχέρεια φορολογητέα ύλη. Ακόμη, αποδείχθηκε ότι η φορολογητέα «προσαύξηση περιουσίας», που αποτέλεσε το εργαλείο του φορολογικού καταλογισμού χρειάστηκε χρόνο για να ωριμάσει και οριοθετηθεί ερμηνευτικά, ώστε να αποφευχθούν ακρότητες που οδήγησαν στην αρχή τουλάχιστον σε άδικους και πέρα από τη φοροδοτική ικανότητα των φορολογικών υποκειμένων, φορολογικούς καταλογισμούς. Τέλος, καταδεικνύει ότι οι εξαγγελίες πολιτικών σκοπιμοτήτων απέχουν παρασάγγες από τα εφικτά όρια αποτελεσματικής λειτουργίας της εκτελεστικής εξουσίας.

Κατά τον τελευταίο χρόνο, παράλληλα με τους φορολογικούς ελέγχους των λιστών ήταν σε ισχύ η ρύθμιση του Ν.4446/2015 για την οικειοθελή δήλωση αποκρουσίστας φορολογητέας ύλης, η οποία έληξε στις 25.11.2017. Σύμφωνα με τα δημοσιευθέντα στοιχεία υποβλήθηκαν συνολικά 460.120 οικειοθελείς δηλώσεις από συνολικά 136.624 φορολογούμενους και δηλώθηκε φορολογητέα ύλη 9,5 δις ευρώ. Βεβαιώθηκαν φόροι και προσαυξήσεις 711 εκατομμυρίων ευρώ, εκ των οποίων έχουν ήδη καταβληθεί 220 εκατομμύρια ευρώ.

Από τα στοιχεία αυτά συνάγεται ότι η ρύθμιση οικειοθελούς συμμόρφωσης γνώρισε αρκετή επιτυχία, παρά τον ακριβό της χαρακτήρα, αφού αυτή αφενός διατηρούσε τον φορολογικό συντελεστή που προβλεπόταν για κάθε επιμέρους φορολογία και διαχείριση και αφετέρου δεν διέγραφε το σύνολο αλλά αντίθετα διατηρούσε μεγάλο μέρος των προσαυξήσεων. Ένα μεγάλο μέρος της επιτυχίας της ρύθμισης προφανώς οφείλεται στη δυνατότητα που παρείχε να ενταχθούν σε αυτή φορολογούμενοι με ήδη εκκρεμή σε βάρος τους φορολογικό έλεγχο. Ακόμη οφείλεται στην επικείμενη αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών, η οποία καθιστά διάφανη όλη την τραπεζική και επενδυτική περιουσία που βρίσκεται σε χώρες που έχουν συμβληθεί και συμμετέχουν στην ανταλλαγή. Τέλος, ένα μέρος της επιτυχίας μπορεί να οφείλεται στην επικοινωνιακή πολιτική της φορολογικής αρχής, με την οποία δίνεται έμφαση στους επικείμενους φορολογικούς ελέγχους, ιδίως φυσικών προσώπων.

Η επιτυχία της ρύθμισης οδήγησε στην ένταξη παρόμοιας δυνατότητας, οικειοθελούς δήλωσης, ακόμη και αν υφίσταται εντολή ελέγχου, στις οικείες διατάξεις του ΚΦΔ, με περαιτέρω αποτέλεσμα η δυνατότητα αυτή να αποκτήσει μονιμότερη βάση. Ελπίζουμε, λοιπόν, ότι η αποκτηθείσα τεχνογνωσία των ελεγκτικών οργάνων σε φορολογικούς ελέγχους φυσικών προσώπων σε συνδυασμό με τον περιορισμό του χρόνου παραγραφής καθώς και η μόνιμη πλέον δυνατότητα οικειοθελούς αποκάλυψης φορολογητέας ύλης θα βελτιώσει τα αποτελέσματα των φορολογικών ελέγχων και θα περιορίσει τη φοροδιαφυγή, χωρίς να κλονιστεί η αρχή της εμπιστοσύνης του φορολογούμενου στη δράση της διοίκησης.

Ασπασία Μάλλιου